

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“
ФАКУЛТЕТ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛНИ НАУКИ
КАТЕДРА ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ И НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ

**7. Анотации на материалите по чл. 65. от
ПРАСПУ, включително самооценка на
приносите**

на гл. ас. д-р Даниела Добрева Пастармаджиева

ДЕКЛАРАЦИЯ

**по чл. 65 ал. 2 от Правилника за развитието на академичния състав
на ПУ „Паисий Хилендарски“**

Долуподписаната гл. ас. д-р Даниела Добрева Пастармаджиева, преподавател в катедра „Политически науки и национална сигурност“ към Факултета за икономически и социални науки в ПУ „Паисий Хилендарски“.

ДЕКЛАРИРАМ, ЧЕ

Представените от мен материали за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в ПН 3.3 Политически науки (Избори и избирателни системи), обявен в ДВ., бр. 40 от 14 май 2021 г., не повтарят други, с които съм участвала в успешни процедури за придобиване на ОНС „доктор“ и за заемане на академичната длъжност „главен асистент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“.

8 юли 2021 г.
гр. Пловдив

Декларатор:
Гл. ас. д-р Даниела Пастармаджиева

Анотации на материалите по чл. 65. от ПРАСПУ

1. Монография: Пастармаджиева, Д. (2020) Мажоритарната изборителна система и развитието на обществата, София: Институт общество на знанието, ISBN 978-619-7128-17-8, eISBN 978-619-7128-18-5

Ключова роля във функционирането на съвременните демокрации имат изборите, тъй като посредством тях се осъществява властта на народа. В правните норми, регламентиращи изборите, могат да бъдат обективирани принципите на три основни групи изборителни системи – мажоритарни, пропорционални и смесени. Какъв ще бъде резултатът от прилагането им зависи не само от това към коя от трите групи принадлежи тя, но и от редица други съпътстващи фактори, които в определени случаи играят ключова роля.

Основна цел на настоящото изследване е да се установи дали държавите с мажоритарни изборителни системи са по-развити в сравнение с държавите, използващи пропорционални или смесени системи, и съществува ли корелация между типа изборителна система и степента на развитие на държавите в социалната, икономическата и политическата сфера.

За постигане на целта е проучена и систематизирана научната литература, касаеща електоралното инженерство. Изследван е опитът на държавите от Балканите при прилагането на мажоритарни системи. Направен е и исторически преглед на дебата за въвеждане на мажоритарна система в България след 1989 г., като са изведени акцентите в него. Разработен е модел за оценка развитието на държавите и връзката му с прилаганата изборителна система, който е приложен към 183 страни. В резултат са установени определени зависимости, които показват, че държавите с пропорционални изборителни системи са с по-добри резултати по повече от изследваните показатели в сравнение с държавите, използващи мажоритарни системи.

Elections play an essential role in the functioning of modern democracies as they exercise the power of the people. The electoral laws may include the principles of three main groups of electoral systems – majority/plurality, proportional representation and mixed systems. What will be the outcome of their implementation depends not only on which of the three groups it belongs to, but also on a number of other supporting factors, which in some cases play a key role.

The main objective of this study is to determine whether countries with majority/plurality electoral systems are more developed than the countries using proportional or mixed systems, and whether there is an association between the type of electoral system and the degree of development of the countries in social, economic and political sphere.

To achieve this, the scientific literature concerning electoral engineering was studied and systematized. The experience of the Balkan countries in applying majority/plurality systems was explored. A historical review of the debate on the introduction of a majority/plurality system in Bulgaria after 1989 was made and the key arguments in it were outlined. A model for assessing the development of the countries and its association with the electoral system was developed and applied to 183 countries. As a result, some dependencies were identified, which show that countries with proportional representation systems perform better on most of the indicators compared to the countries using majority/plurality systems.

2. Учебно помагало: Пастармаджиева, Д. (2020) Методи за изчисляване на изборния резултат (учебно помагало по дисциплина „Избори и избирателни системи“), Пловдив: Фаст Принт Букс, ISBN 978-619-236-179-2

Учебното помагало разглежда методите, по които се определя победителят/победителите в изборното състезание за формиране на законодателен орган. Помагалото е структурирано в три раздела, в които са разгледани методите при всяка от групите избирателни системи чрез представяне на решения на конкретни задачи. В края на всеки раздел има списък с използвана литература и задачи за самоподготовка. Помагалото цели да представи нагледно на студентите, изучаващи курс „Избори и избирателни системи“ как се определя изборният резултат. Помагалото е одобрено от катедра „Политически науки и национална сигурност“, ПУ „Паисий Хилендарски“, на заседание на катедрения съвет от 10 януари 2020 г. (Протокол № 48).

The textbook examines the methods used to determine the winner (s) in the election competition for the formation of a legislature. It is structured in three sections, in which the methods of each of the groups of electoral systems are considered by presenting solutions to specific tasks. At the end of each section there is a list of used literature and tasks for self-preparation. The textbook aims to illustrate to students studying the course "Elections and Electoral Systems" how the election result is determined. The manual was approved by the Department of Political Science and National Security at the University of Plovdiv Paisii Hilendarski on January 10, 2020 (Record № 48).

3. Vilisov, M. and Pastarmadzheva, D. (2020) Digital policies: comparison between EU, EEU and their member-states, Politbook, (1), 6-37

Експоненциалното развитие на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) през последните десетилетия постави създадените от тях цифрови трансформации и цифрова икономика във фокуса на много национални и международни организации и институции. Според настоящите доклади на ООН за цифровата икономика, САЩ и Китай доминират в този сектор във всички измервания, като не оставят почти никакво място за останалите конкуренти на глобално ниво. Това създава огромни предизвикателства за останалите държави, както и за интеграционни проекти, като Европейския съюз (ЕС) и Евразийския икономически съюз (ЕИС). Статията описва текущото състояние и неотдавнашното развитие на цифровите политики на национално и съюзно ниво в Европейския съюз и Евразийския икономически съюз. Сравнителният анализ на политическите и правните рамки и емпиричните данни предоставя възможности за установяване на сходни предизвикателства и решения както на национално, така и на наднационално ниво при справяне с цифровите трансформации и изграждането на цифрова икономика. ЕС, тъй като е по-напреднал по отношение на институциите и формирането на обща политика, демонстрира по-системен подход, докато ЕИС току-що започва формирането на обща дигитална програма. Огромните различия в развитието на отделните държави са относително по-видими в ЕИС в сравнение с ЕС, също допринасят за общата степен на развитие. Националната дигитална политика и нейните резултати, особено в Русия, са от решаващо значение за по-нататъшната обща дигитална политика и нейното прилагане в ЕИС.

The exponential development of Information and Communication Technologies (ICT) several last decades had placed the digital transformations and digital economy, created by them, in a focus of many national and international organisations and institutions. According to current UN reports on a digital economy, the USA and China are dominating in this sector in all the measurements, leaving almost no place for the other competitors on a global level. This creates huge challenges for the other states, as well as for integration projects, such as the European Union (EU) and the Eurasian Economic Union (EEU). The article describes the current state and recent development of digital policies on national and union levels in European Union and Eurasian Economic Union. Comparative analysis of the political and legal frameworks and empirical data provides the opportunities to figure similar challenges and responses on both national and supranational levels in dealing with digital transformations and building digital economy. The EU, as more advanced in terms of institutions and common policy formation demonstrates a more systemic approach, while the EEU has just started the formation of a common digital agenda. Huge inter-countries disparities, that are relatively higher in the EEU in comparison with the EU also male their contribution. The national digital policy and its results, especially in Russia, are crucial for the further common digital policy and its implementation in the EEU.

4. Pastarmadzhieva, D. (2019) Attitudes Toward Democracy and EU in Transitional Societies: the Bulgarian case, Eastern Academic Journal, 3, 33-56

През 1989 г., подобно на други страни от Централна и Източна Европа, България започва своя преход към демокрация. Започна с ентузиазъм и големи очаквания, което по-късно доведе до разочарование и обвиняване на демокрацията за всяка негативна ситуация, както на лично, така и на национално ниво. През 2007 г. България стана член на ЕС, което даде на обществото нова надежда за по-добър живот, особено във финансовите и икономическите си измерения. Въпреки това, някои предизвикателства пред ЕС през последните няколко години водят до възход на евроскептицизма. По този начин целта на статията е да изследва трансформацията на нагласите към демокрацията и ЕС, откакто България стана член на Съюза. Използваните данни са от EIU Democracy Index и Standard Eurobarometer. Използвани са суровите данни на Стандартния Евробарометър от 2007 и 2017 г. и резултатите за България са сравнени и анализирани. Наред с това резултатите от 2017 г. бяха сравнени с резултатите от трите най-демократични държави в ЕС (според EIU Democracy Index). Резултатите показват, че делът на българите с положително отношение към ЕС е намалял, но в много аспекти българите споделят мнения, много близки до страните, които са „пълни демокрации“.

In 1989, like other countries from Central and Eastern Europe, Bulgaria began its transition to democracy. It started with enthusiasm and great expectations, which later led to disappointment and blaming the democracy for every negative situation, both on personal and national level. In 2007 Bulgaria became member of the EU, which gave the society a new hope for better life, especially in its financial and economic dimensions. Nevertheless, some challenges for the EU of the last few years have been leading to a rise of Euroscepticism. Thus, the purpose of the paper is to examine the transformation of the attitudes toward democracy and the EU since Bulgaria became member of the Union. The data used is from EIU Democracy Index and Standard Eurobarometer. The raw data of the Standard Eurobarometer from 2007 and 2017 was used and the results for Bulgaria were compared and analyzed. Alongside, the results from 2017 were compared to the results of the three most democratic countries in the EU (according to EIU Democracy Index). The results indicate that the share of Bulgarians with positive attitudes toward EU decreased but in many aspects Bulgarians share opinions very close to the countries who are 'full democracies'.

5. Жекова, В., Пастармаджиева, Д. (2016) Динамика на обществените нагласи в България и съседните ѝ държави в контекста на увеличен миграционен натиск, В Др. Генев (ред.) Сборник с доклади от научна конференция „Балканите в променящата се среда за сигурност“ (63-83), Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“

В последните години вследствие на глобалните финансови и икономически кризи, както и на конфликтите в близкия изток Република България и съседни на нея държави са обект на засилен миграционен натиск. Начинът, по който гражданите на разглежданите държави възприемат увеличеният миграционен натиск, може да доведе до промяна в техните нагласи, ценности и реакции. Последното би могло да предизвика политическа нестабилност ако националните политики спрямо мигрантите и очакванията на гражданите са в колизия. В този смисъл фокус на настоящото изследване са нагласите на обществата спрямо мигрантите и нагласите спрямо ЕС във връзка с увеличеният миграционен натиск.

In recent years, due to the global financial and economic crises, and conflicts in the Middle East, the Republic of Bulgaria and its neighboring countries are subject to increased migratory pressure. The way in which the citizens of the studied countries perceive increased migration pressure could lead to a change in their attitudes, values and reactions. The latter could trigger political instability if national policies toward migrants and citizens' expectations are in conflict. In this sense, the focus

of this study is the attitudes of societies towards migrants and attitudes towards the EU in relation to increased migration pressures.

6. Пастармаджиева, Д. (2021) Динамика в изборното законодателство в страните от Балканите, В: Д. Пастармаджиева (съст.) Политически и икономически измерения на изборните системи в страните от Европейския съюз (с. 153-166), Пловдив: Фаст Принт Букс, ISBN 978-619-236-230-0

Страните от Балканите имат своите специфики, но общото между тях е времето, в което имат възможност да утвърдят демократични политически системи. След 1989 г. разглежданите държави трябва в бърз порядък да осъществят институционална промяна в множество сфери, сред които и изборното законодателство. Невинаги първоначалното установяване на правилата е най-удачното и поради посоченото през последните тридесет години държавите от Балканите експериментират с различни изборни системи, макар че има и такива, които са използвали единствено пропорционална система. Обект на дискусията в изследването са балканските пост-тоталитарни държави, които членуват в ЕС, а именно Румъния, Словения и Хърватия. Целта на изследването е да се установи какви изборни системи прилагат понастоящем, каква е оценката за функционирането им, но най-вече дали имат опит с прилагането на мажоритарна изборна система, която да може да се отнесе и към българската реалност. Резултатите показват, че макар да има динамика в изборното законодателство, балканските пост-тоталитарни държави установяват посредством опита си, че най-подходяща за техния контекст е пропорционална изборна система, независимо дали с отворена или затворена листа. Такъв резултат показва, че решението на българския законодател за придържане към пропорционалния вот е правилно и следва да бъде поддържано. Не са необходими радикални промени в посока въвеждане на мажоритарен избор.

The countries of the Balkans have their own specifics, but what they have in common is the time in which they had the opportunity to establish democratic political systems. Since 1989, these countries have had to make rapid institutional changes in a number of areas, including electoral legislation. The initial establishment of the rules was not always the most appropriate, and because of the above, the Balkan countries have been experimenting with different electoral systems for the last thirty years, although there are some that have used only a proportional system. The study discusses some Balkan post-totalitarian countries that are members of the EU, namely Romania, Slovenia and Croatia. The aim of the research is to establish what electoral systems they currently apply, what is the assessment of their functioning, but most of all whether they have experience with the application of a majority electoral system, which can be applied to the Bulgarian reality. The results show that, although there is a dynamic in the electoral legislation, the Balkan post-totalitarian states have established through their experience that a proportional electoral system is most appropriate for their context, whether with an open or closed list. Such a result shows that the decision of the Bulgarian legislator to adhere to the proportional vote is correct and should be upheld. No radical changes are needed in the direction of introducing a majority elections.

7. Пастармаджиева, Д. и Яркова, Ю. (2020) Електорално поведение и гражданско участие: поглед откъм българските села, Балканистичен форум, 1, 200-214 (SCOPUS and Web of Science)

Миграцията и застаряването са демографски феномени със значително регионално измерение и при тяхното взаимодействие се формират териториални характеристики, които могат да се определят като отрицателен демографски баланс. Селата в България са типичен пример за продължаващи негативни демографски процеси. Политиците в своите кампании много често говорят за предизвикателствата, пред които са изправени хората, които живеят в селата. По този начин изглежда, че те вземат под внимание техните проблеми. Освен това

има стратегии по отношение на слабо развитите селски райони както на европейско, така и на национално ниво. Независимо от това, данните и проучванията показват, че няма подобрение в живота на хората в селата. Има различни проучвания на показателите по отношение на представянето на селата и селските райони и това са доста значителни изследвания. Въпреки това, ние вярваме, че е важно също така да знаем какво мислят хората от селата за тяхното състояние по отношение на техния живот, ролята им на граждани и участието им в избори.

Migration and ageing are demographic phenomena with a significant regional dimension and in their interaction territorial characteristics are formed that can be defined as a negative demographic balance. Villages in Bulgaria are a typical example of ongoing negative demographic processes. Politicians in their campaigns very often speak about the challenges, faced by the people who live in villages. Thus, it looks like that they take in consideration their problems. Furthermore, there are strategies, regarding the underdeveloped rural areas both on European and on national level. Nevertheless, the data and the studies indicate that there isn't an improvement in the living of the people in the villages. There are various studies on the indicators, regarding the performance of the villages and rural areas and these are rather significant studies. Nevertheless, we believe that it is also important to know what the people from the villages think about their condition as regards to their living, their role as citizens and their participation in elections.

8. Pastarmadzhieva, D. (2020) The right to recall: Conceptual framework, examples and the Bulgarian debate, *Balkanistic forum*, 2, 317-330 (SCOPUS and Web of Science)

След френската революция от 1789 г. хората по целия свят непрекъснато се опитват да имат по-голямо влияние върху управляващите. Съвременната форма на демокрация - представителната, осигурява различни форми на участие на гражданите. Парламентите, които са представителните органи, се формират в рамките на национални избори. Така хората формират законодателния орган на държавата. Въпреки това много граждани вярват, че освен изборите, те се нуждаят и от инструменти за контрол на членовете на парламента (депутати) след избирането им.

В този смисъл съществуват мнения в подкрепа на така наречения обвързващ (императивен) мандат. В наши дни този мандат се заменя със свободен (представителен) мандат, но правото на отзоваване все още се обсъжда и дори се прилага в някои страни. По този начин основната цел на настоящото проучване е да идентифицира основните характеристики на правото на отзоваване. Наред с това се опитам да дам примери за реално регулиране на концепцията в някои страни. Освен това се опитам да разследвам най-новия дебат в България относно правото на отзоваване. По този начин обект на изследването е концепцията за правото на отзоваване и практическото му прилагане. Фокусът е набор от характеристики, а именно дефиниция, ниво на регулиране, основания за отзоваване, процедура и как тя се различава от други много подобни категории.

Since the French revolution of 1789 people all over the world constantly try to have more influence on those who govern. The contemporary form of democracy – the representative one, provides various forms of participation of the citizens. The parliaments, which are the representative bodies, are formed under nationwide elections. Thus people form the legislative body of the state. Nevertheless, many citizens believe that besides the elections they need instruments to control the members of the parliament (MPs) after they are elected.

In this sense, there are opinions in support of the so called binding (imperative) mandate. Nowadays this mandate is replaced by the free (representational) mandate, but the right to recall is still discussed and even implemented in some countries. Thus, the main aim of the current study is to identify the essential characteristics of the right to recall. Alongside, I attempted at providing examples of actual regulation of the concept in some countries. Furthermore, I tried to investigate the most recent debate in Bulgaria, regarding the right to recall. Thus, the object of the study is the concept of the right to recall and its practical implementation. The focus is a set of characteristics,

namely definition, level of regulation, grounds for recall, procedure and how it differs from other very similar categories.

9. Volodenkov, S. and Pastarmadzhieva, D. (2020) Digital society in the context of the COVID-19 pandemic: first results and prospects (comparative analysis of the experience of Russia and Bulgaria), Journal of Political Research, 4(2)

Тази разработка има за цел да проучи особеностите на развитието на цифровото общество в Русия и България в контекста на пандемията COVID-19. За да разрешат тази задача, авторите са използвали различни методи, а именно сравнителен анализ, критичен анализ и изследване на случаи. Статията анализира опита на социално-политическите процеси на дигитализация в Русия и България в контекста на формирането на режима на самоизолация в двете страни. Авторите излагат хипотеза, че и двете страни са се озовали през последните месеци в условията на принудителна дигитализация, която е оставила своя отпечатък върху процесите на естествената еволюция на дигиталното общество. Резултатите от изследването дават основание да се заключи, че принудителната дигитализация се крие главно в интензификацията и рандомизирането на цифровите комуникационни потоци, но не и в качествено развитие на дигиталното общество и появата на нови технологични решения, които биха могли да допринесат за ефективни и значими социално-политическо развитие. Практическото значение на разработката е в разбирането на съвременните процеси на дигитализация на социално-политическата сфера и идентифицирането на ключови проблеми и предизвикателства, без които е невъзможно успешно да се решат проблемите на прехода на съвременното общество към нов етап от неговата еволюция в дигиталната среда.

This work aims to study the peculiarities of digital society development in Russia and Bulgaria in the context of the COVID-19 pandemic. In order to solve this task the authors used a variety of methods, namely comparative analysis, critical analysis, and case-study method. The article analyzes the experience of the socio-political processes of digitalization in Russia and Bulgaria in the context of the self-isolation regime formation in both countries. The authors put forward a hypothesis that both countries have found themselves in recent months in the conditions of forced digitalization, which has left its mark on the processes of the natural evolution of digital society. The results of the study give ground to conclude that forced digitalization lies mainly in the intensification and randomization of digital communication flows, but not in the qualitative development of a digital society and the emergence of new technological solutions that could contribute to effective and meaningful socio-political development. The practical significance of the work lies in the comprehension of the current processes of the socio-political sphere's digitalization and identifying key problems and challenges, without which it is impossible to successfully solve the problems of the transition of contemporary society to a new stage of its evolution in the digital environment.

10. Prezhdarova, V. and Pastarmadzhieva, D. (2020) Ensuring the security of youth in the online world: the potential of digital art and STEAM education, Trakia Journal of Sciences, 18(3), 183-188

Онлайн светът предлага огромен брой възможности и разнообразие от информационни източници, които се различават значително един от друг. До голяма степен онлайн светът е мястото, където младите прекарват по-голямата част от времето си. В такава ситуация творческото и критично мислене са от съществено значение за подпомагане на младите хора да се интегрират и развият своята индивидуалност в дигиталния свят. Освен това интердисциплинарният характер на дигиталното изкуство служи за развитие на креативността и критичното мислене. По този начин те създават нови знания, които формират необходимите качества за по-бърза социализация във виртуалното общество. По този начин цифровото изкуство се слива с образованието STEAM, където науката и

изкуството са интегрирани, а именно наука, технологии, инженерство, изкуства и математика. Целта на настоящото проучване е да идентифицира възможното въздействие на образованието STEAM върху формирането на креативно и критично мислене сред младите хора. Авторите използват различни методи като анализ на съдържанието, исторически и сравнителен подход. Резултатите показват, че дигиталното изкуство и образованието STEAM могат да дадат на младите знания за това как се създава технологията и след това да се изразят чрез изкуството, което ни води до извода, че наистина може да подкрепи творческото и критично мислене.

The online world offers a huge number of opportunities and variety of information sources, which differ significantly from each other. To high extent the online world is the place, where youth spend most of their time. In such situation the creative and critical thinking are essential to help youth integrate and develop their individuality in the digital world. Furthermore, the interdisciplinary nature of digital art serves to develop creativity and critical thinking. In this way, they create new knowledge, which forms the necessary qualities for faster socialization in the virtual society. Thus, digital art merges with STEAM education, where science and art are integrated, namely Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics. The purpose of the current study is to identify the possible impact of STEAM education on the formation of the creative and critical thinking among young people. The authors use various methods such as analysis of the content, historical and comparative approach. The results show that the digital art and STEAM education can give the youth knowledge about how the technology is created and then express themselves through the art, which leads us to the conclusion that the indeed can support the creative and critical thinking.

11. Pastarmadzhieva, D. (2020) Electoral systems and the development of the EU member states: an empirical evidence, Trakia Journal of Sciences, 18(Suppl.1), 467-472, doi:10.15547/tjs.2020.s.01.076

Избирателната система играе значителна роля в различни области на функционирането на държавите. Наред с това има области, които не могат да бъдат засегнати от промяната в избирателната система или от типа на избирателната система. В България обаче се води дебат относно въвеждането на мажоритарна избирателна система и един от аргументите е свързан с възможния общ положителен ефект върху функционирането на страната.

По този начин целта на настоящото проучване е да се установи дали избирателната система е от значение за развитието на страните-членки на ЕС. Обект на изследването са страните, членки на Европейския съюз, изследвани през 2018 г. Фокус на изследването е тяхната избирателна система и тяхното развитие, измерени по редица показатели.

За целите на анализа се използват статистически методи (едномерни честотни разпределения и крос таблици) и сравнителен подход. Резултатите показват, че видът на изборната система не е от значение за развитието на страните-членки на ЕС, измерен по избраните показатели.

The electoral system plays a significant role in various areas of the functioning of the states. Alongside this, there are areas, which can't be affected by the change in the electoral system or of the electoral system type. However, in Bulgaria, there is a debate on the introduction of the majority/plurality electoral system and one of the arguments is related to the possible overall positive effect on the functioning of the country.

Thus, the purpose of the current study is to identify if the electoral system is relevant for the development of the EU member states. The object of the study is the countries, members of the European Union, studied in 2018. Focus of the research is their electoral system and their development, measured on a number of indicators.

For the purposes of the analysis statistical methods (frequencies and cross tables) and comparative approach are used. The results show that the type of electoral system is not relevant for the development of EU member states, measured on the selected indicators.

12. Pastarmadzhieva, D. & Angelova, M. (2020) Political culture and entrepreneurial activity as prerequisites for positive development in Bulgaria, In: D. Panayotov, The Bulgarian Dream: The Positive Concept (p. 223-234), Sofia: New Bulgarian University

Преди 30 години България направи преход към демократично развитие, но социалната среда има потенциала да укрепи или подкопае избраната посока. Целта на настоящата работа е да идентифицира състоянието на българската политическа култура и предприемаческа дейност и да направи прогноза за бъдещото им развитие. Обект на изследването е България от 1989 г. Фокусът е върху подбор на показатели, отнасящи се до политическата култура и предприемаческата дейност. За да постигнем целта си, правим преглед на изследванията по темата и използваме количествени данни, за да оценим политическата култура и предприемаческата дейност. Сред източниците са проучване на европейските ценности, проучване на световните ценности, Евростат и глобален индекс за предприемачество.

Thirty years ago, Bulgaria made a shift towards democratic development, but the social environment has the potential to strengthen or undermine the selected direction. The aim of the current work is to identify the state of Bulgarian political culture and entrepreneurial activity and make a forecast about their future development. The object of the study is Bulgaria since 1989. The focus are a selection of indicators, regarding the political culture and entrepreneurial activity. In order to achieve our goal we make review of the studies, regarding the topic and use quantitative data in order to evaluate the political culture and entrepreneurial activity. Among the sources are European values study, World values survey, Eurostat and Global Entrepreneurship Index.

13. Pastarmadzhieva, D. (2019) Majority/Plurality Systems: the Choice of Least Developed Countries?, Trakia Journal of Sciences, 17 (Suppl.1), 107-114, doi:10.15547/tjs.2019.s.01.019

Избирателната система на една държава е свързана с политическите, икономическите и социалните области на живота. Тяхното функциониране пряко или косвено зависи от това и различните видове и подтипове на изборните системи произвеждат различни ефекти. Целта на настоящото проучване е да установи дали има връзка между устава на най-слабо развитите страни и тяхната избирателна система. Обект на изследването са държави, определени като най-слабо развити през 2018 г. от ООН. Фокусът е върху типа избирателна система за формиране на законодателния орган (или долната му камара в случай на бикамерализъм) на тези държави, техният режим, общ резултат и оценка за изборния процес и плурализъм според EIU Democracy Index 2018. За целите на анализа се използват статистически методи (едномерни честотни разпределения, тестване на хипотези и хи-квадрат) и сравнителен подход. Резултатите показват, че има статистически значима връзка между устава на най-слабо развитите страни и тяхната избирателна система, от една страна, и техният режим, от друга. Също така има статистически значима разлика в резултатите на най-слабо развитите страни в сравнение с всички останали по отношение на оценката на демокрацията и изборния процес и плурализма.

The electoral system of a country is related to the political, economic and social areas of life. Their functioning directly or indirectly depends on it and the different types and subtypes of electoral systems produce different effects. The purpose of the current study is to identify if there is a relation between the statute of the least developed countries and their electoral system. The object of the study are countries, defined as least developed in 2018 by the United Nations. The focus is the type of electoral system for the legislative body (or its lower chamber in case of bicameralism) of these countries, their regime type, overall score and the score for electoral process and pluralism according to EIU Democracy Index 2018. For the purposes of the analysis statistical methods (frequencies, hypothesis test and chi-square test) and comparative approach are used. The results show that there is statistically significant relationship between the statute of least developed countries and their electoral system on one hand and their regime type on other. There is also a

statistically significant difference in the scores of least developed countries compared to all others regarding the evaluation of democracy and the electoral process and pluralism.

14. Pastarmadzhieva, D. (2018) Political Culture of the Balkans: Historical Background and Contemporary Characteristics, KSI Transactions on Knowledge Society, 11(1), 9-17

Днешните предизвикателства пред балканските страни до голяма степен са резултат от факта, че националният модел на държавност е много труден за действие в регион, където Османската империя е съществувала дълги години. Това оставя силен отпечатък върху културата и традициите на населението. Падането на Берлинската стена поставя нови предизвикателства и нови разделителни линии в балканските общества. Всичко това формира съвременната политическа култура на балканските страни. В този смисъл фокусът на настоящата разработка са държавите от Балканите и по-специално характеристиките на тяхната политическа култура. Целта на това изследване е да направи общо описание на политическата култура на Балканите, да идентифицира общите черти на страните и да направи сравнение с политическата култура на „пълните демокрации“. За постигането на тази цел е използван исторически подход и сравнителни анализи. Сравнението е направено по различни показатели, а използваните данни са от European Values Study, 4-та вълна. Резултатите показват, че страните наистина имат общи характеристики, но има и съществени различия между тях. Въпреки че балканските държави са близки до пълните демокрации по някои от показателите, по други - се установяват значителни разлики.

Today's challenges of the Balkan countries are largely a result of the fact that the national model of statehood is very difficult to operate in a region where the Ottoman Empire existed for many years. This left a strong footprint on the culture and traditions of the population. The fall of Berlin wall led to new challenges and new dividing lines within the Balkan societies. All these formed the contemporary political culture of the Balkan countries. Thus, the focus of the current work are the latter and in particular the characteristics of their political culture. The aim of this study is to make a general description of the political culture of the Balkans, to identify the common features of the countries and to make a comparison with the political culture of “full democracies”. Therefore, in my work I used a historical approach and comparative analyses. The comparison is made on various indicators and the data used is from European Values Study, 4th wave. The results show that the countries indeed have common characteristics but there are variations among the countries. Although the Balkan countries are close to full democracies on some of the indicators, on others – significant differences are identified.

15. Пастармаджиева, Д. и Ангелова, М. (2017) Субординация между политическата и предприемаческа култура – перспективи за икономически растеж, Научни трудове на Съюза на учените в България–Пловдив Серия А. Обществени науки, изкуство и култура том IV, стр. 61-64, ISSN 1311-9400 (Print); ISSN 2534-9368 (On-line)

Според теорията на политическата култура трябва да има съгласуваност между политическите ценности на обществото и конкретния тип политически апарат, за да може държавата да бъде стабилна. Демократичната политическа система изисква политическа култура с характер на участие. Пазарната икономика се нуждае от инициатива и активни граждани в областта на предприемачеството. Иновациите са основната среда на предприемачеството и представляват уникална и реалистична възможност за реструктуриране на стари традиционни производства. В определени културни традиции и политически ситуации предприемачеството е основният резултат от кризата, стагнацията и бедността. Изследването се фокусира върху възможностите за икономически растеж, предоставени от подобряването на определени характеристики на политическата и предприемаческата култура.

According to political culture theory there must be a consistency between the political values of the society and the particular type of political apparatus in order for the state to be stable. The democratic political system requires a political culture with a participatory character. The market economy needs initiative and active citizens in the field of entrepreneurship. Innovation is the main setting of entrepreneurship and represents a unique and realistic opportunity to restructure old traditional productions. In certain cultural traditions and political situations, entrepreneurship is the main outcome of the crisis, stagnation and poverty. The study focuses on the opportunities for economic growth provided by the improvement of certain characteristics of political and entrepreneurial culture.

16. Angelova, M. & Pastarmadzhieva, D. (2020) Development of Bio-Based Economy: Entrepreneurial Endeavors and Innovation across Bulgarian Wine Industry, Journal of International Studies 13(2): 149-162. doi:10.14254/2071-8330.2020/13-2/11 (SCOPUS)

Живеем във време, когато населението на Земята се увеличава и наличните ресурси намаляват. Последното изисква създаването на интелигентна и устойчива икономика, базирана на биологични продукти, и създаването на такава икономика е тясно свързано с внедряването на иновации. Българската лозарска индустрия е сектор, където възможностите за иновации, свързани с биоикономиката, са огромни и отворени. По този начин настоящото проучване има за цел да идентифицира предприемаческите начинания и участието на иновациите във лозаро-винарската индустрия като специфичен сектор на био-базирана икономика в България. Резултатите показват, че съществува потенциал за въвеждане на биоиновации във винарската индустрия, тъй като производителите са готови да ги внедрят. В момента обаче почти няма иновации, свързани с биоикономиката, а преобладаващите иновации в българската лозарска индустрия са маркетинговите.

We are living in a time when the population of the Earth is increasing and the available resources are decreasing. The latter requires the establishment of a smart and sustainable bio-based economy, and the creation of such an economy is tightly associated with the implementation of innovations. Bulgarian wine industry is a sector, where possibilities of innovations related to bio-economy are vast and open. Thus, the current study aims at identifying the entrepreneurial endeavours and the innovations' involvement in the wine industry as a specific sector of the bio-based economy in Bulgaria. The results indicate that there is a potential for the introduction of bio innovations in the wine industry as the producers are willing to implement them. However, currently there are almost no innovations related to the bio-economy and the prevailing innovations in Bulgarian wine industry are the marketing ones.

17. Angelova, M. & Pastarmadzhieva, D. (2020) Conceptual Model for Investigating the Innovation Activity of Enterprises, International scientific journal Science. Business. Society. 5 (1): 17-19.

Статията представя концептуален модел за изследване на иновационната активност на предприятия от лозаро-винарската индустрия в България. Проучването има за цел да представи единна методологична рамка за прилагане от експерти в изследване, анализ и сравнителна оценка на иновационната дейност в сектора. Много изследователи потвърждават, че различните иновационни модели са подходящи за различните сектори, независимо от най-добрите практики в управлението на иновациите, и всичко зависи от спецификата на иновацията и връзката ѝ със спецификите на сектора. По този начин изследването на лозаро-винарския сектор изисква специфичен подход и емпирично изследване, основано на собствен въпросник, фокусиран върху индивидуализма и необходимостта от изследване на иновационните ниши и възможности на лозаро-винарския сектор.

The paper presents a conceptual model for investigating the innovation activity of enterprises from the wine industry in Bulgaria. The study aims to submit a unified methodological framework for application by experts in researching, analyzing and bench-marking the innovation activity in the sector. Many researchers confirm that different innovation models are appropriate for different sectors, regardless of best practices in innovation management, and it all depends on the specificity of innovation and its relationship to sector specificities. Thus, the examination of wine sector requires a specific approach and an empirical research, based on own questionnaire focused on the individualism and the need to study the innovation niches and opportunities of wine sector.

18. Angelova, M. & Pastarmadzhieva, D. (2020) Attitudes towards innovations: evidence from wine industry enterprises, *Trakia Journal of Sciences*, 18(Suppl.1), 582-590, doi:10.15547/tjs.2020.s.01.093

Иновациите играят съществена роля в българската икономическа среда, както и в националните стратегии за икономически растеж. За много компании подобряването и увеличаването на иновациите и способността за развитие на иновации са най-важният фактор за растеж. Документът изследва иновационната дейност на лозаро-винарската индустрия като специфичен сектор на българската икономика. Целта на настоящото проучване е да идентифицира отношението на производителите на вино към иновациите и да обсъди иновационната активност на техните предприятия. Използваните методи включват лични устни интервюта, които бяха проведени с 15 участници като експерти, за да проверят идеите, да изградят знания и да получат проникателен контекст и нюанс на идеите. Резултатите показват, че въпреки че някои от производителите на вино прилагат иновации, те не го осъзнават. Фокусът на техните иновации е върху продукта, процеса и технологичните иновации, защото те се опитват да постигнат баланс между качество и цена. Изглежда, че институциите са по-скоро като пречка, отколкото като подкрепа за подобна дейност. По този начин можем да заключим, че до голяма степен производителите на вино в България прилагат и желаят да внедрят иновации. Те обаче не са добре запознати с възможните иновации, техния потенциал за повишаване на конкурентоспособността и затова се фокусират само върху пряко подобряване на своя продукт.

The innovations take an essential role in the Bulgarian economic environment as well as in the national strategies for economic growth. For many companies, improving and increasing innovation and the ability to develop innovation is the most important factor for growth. The paper explores the innovation activity of the wine industry as a specific sector of the Bulgarian economy. The purpose of the current study is to identify the attitudes of the wine producers towards innovations and to discuss the innovation activity of their enterprises. The methods used include in-person verbal interviews, which were conducted with 15 participants as expert practitioners to test the ideas, build knowledge, and gain insightful context and nuance to the ideas. The results show that although some of the wine producers implement innovations they don't realize it. The focus of their innovations is in the product, process, and technological innovations, because they try to reach a balance between quality and price. It looks like that the institutions are more like obstacle rather than support for such activity. Thus, we can conclude that to a high extent the wine producers in Bulgaria are implementing and willing to implement innovations. However, they are not well aware of the possible innovations, their potential for increasing competitiveness and therefore are focusing only on directly improving their product.

19. Dimitrova, G., Angelova, M. and Pastarmadzhieva, D. (2019) INNOVATION ACTIVITY AS AN ELEMENT OF THE COMPETITIVENESS OF WINE INDUSTRY: A CONCEPTUAL FRAMEWORK, Trakia Journal of Sciences, 17(Suppl.1), 221-226, doi:10.15547/tjs.2019.s.01.038

Конкурентоспособността е основен показател от голямо значение за функционирането както на предприятията, така и на националните икономики. Редица фактори влияят върху оценката на конкурентоспособността на предприятието. Сред тези фактори е иновационната дейност. За България производството на вино е традиционен сектор с потенциал за развитие в различни посоки. Предвид нарастващата конкуренция на вътрешния и световния пазар на вино, проучването на българската лозарска индустрия е повече от необходимо. Една от насоките, които могат да допринесат за повишаване на конкурентоспособността на сектора, е увеличаване на иновационната активност на производителите на вино. В този смисъл целта на това проучване е да концептуализира ролята на иновационната дейност като елемент на конкурентоспособността и по-специално нейната роля за подобряване на конкурентоспособността на лозаро-винарската индустрия. За тази цел се преглеждат редица теоретични източници и емпирични проучвания за иновационната активност и конкурентоспособността както в общото, така и във винопроизводството. Направена е систематизация на изследваната литература и са направени обобщения за възможния принос на иновационната дейност за подобряване на конкурентоспособността на българското винопроизводство.

Competitiveness is a fundamental indicator of great importance for the functioning of both enterprises and national economies. A number of factors influence the assessment of an enterprise's competitiveness. Among these factors is innovation activity. For Bulgaria wine production is a traditional sector with potential for development in different directions. Given the increasing competition on the domestic and world wine market, a research of the Bulgarian wine industry is more than necessary. One of the directions that can contribute to increasing the competitiveness of the sector is increasing the innovation activity of the wine producers. In this sense, the aim of this study is to conceptualize the role of innovation activity as an element of competitiveness, and in particular its role in improving the competitiveness of the wine industry. For this purpose, a number of theoretical sources and empirical studies on innovation activity and competitiveness in both general and wine-making are reviewed. Systematization of the studied literature was made and summaries were made about the possible contribution of the innovation activity in improving the competitiveness of Bulgarian wine production.

20. Angelova, M., Pastarmadzhieva, D., Georgiev, P., Dimitrova, G. (2018) An Innovative Model for Business Financing in the Area of Wine Production, Journal of International Studies, 11 (4), DOI: 10.14254/2071-8330.2018/11-4/8 (SCOPUS)

Развитието на пазарите и пазарните отношения винаги води до засилена конкуренция и повишено потребителско търсене, като по този начин качеството е един от ключовите фактори за успеха и оцеляването на всяка организация. Важна предпоставка за подобряване на качеството е и възможността за гъвкаво финансиране на организациите. Проучването се фокусира върху малки и средни производители на вино, разположени в Южния винен регион в България. Основната цел е да се идентифицират предизвикателствата, пред които са изправени тези производители, свързани с осигуряването на финансови средства. Нашите заключения се основават на данните от различни официални източници, включително Европейската комисия и българските национални агенции, както и нашите собствени данни. Последното е събрано чрез въпросници, разпространени сред местните производители на вино в началото на юли 2017 г. Избраният подход потвърждава някои от заключенията, направени в официалните източници относно предизвикателствата, пред които са изправени

МСП. По отношение на методологията заключихме, че е по-добре да намалим броя на въпросите или да комбинираме някои от тях. Също така възнамеряваме да започнем лична комуникация с мениджърите на въпросните компании. Също така вярваме, че задълбочените интервюта ще ни помогнат да разберем по-добре обстоятелствата зад конкретните отговори, предоставени в проучването.

Development of markets and market relations always leads to enhanced competition and increased consumer demand, thus making quality one of the key factor in success and survival of any organization. An important prerequisite for improving quality is also having an opportunity for flexible financing of organizations. The study focuses on small and medium-sized wine producers, located in Southern Wine Region in Bulgaria. The main purpose is to identify the challenges these producers are facing, related to ensuring financial funds. We base our conclusions on the data from various official sources including the European Commission and Bulgarian National Agencies as well as our own data. The latter has been collected through questionnaires, spread among local wine producers at the beginning of July 2017. The selected approach confirmed some of the conclusions made in the official sources concerning the challenges faced by SMEs. Regarding the methodology we have concluded that it is better to reduce the number of questions or combine some of them. We also intend to start personal communication with managers of the companies in question. Also, we believe that in-depth interviews will help us understand better the circumstances behind the specific answers provided in the survey.

21. Angelova, M. & Pastarmadzhieva, D. (2017) Challenges and opportunities for flexible crediting of small and medium-sized enterprises in Bulgaria, Journal “Fundamental Sciences and Applications”, ISSN 1310-8271, vol. 23/2017, pp.167-170

Малките и средни предприятия (МСП) играят важна роля в икономическите процеси и в този смисъл оптимизирането на тяхното функциониране е изключително важно за повишаване на конкурентоспособността на българската икономика като цяло. Целта на това проучване е да анализира, обобщи и систематизира предизвикателствата и възможностите за гъвкаво финансиране на МСП от европейски фондове. Специален фокус на изследването са предизвикателствата, свързани с политическата нестабилност и възможностите, идващи от финансирането от Европейския съюз (ЕС). Основната цел на това проучване е подчинена на голям проект, а именно да се създаде полезен модел на информационна платформа, която дава възможност на МСП да получат информация за най-добрите варианти за европейско финансиране по бърз и точен начин.

The small and medium-sized enterprises (SMEs) play an important role in the economic processes and in this sense the optimization of their functioning is extremely important for raising the competitiveness of the Bulgarian economy as a whole. The purpose of this study is to analyze, generalize and systematize challenges and opportunities for flexible financing of SMEs by European funds. A particular focuses of the study are challenges related to political instability and opportunities coming from European Union (EU) funding. The major goal of this study is subordinate to a major project, namely to create a useful model of an information platform that enables SMEs to get information about the best options for European funding in a quick and accurate manner.

22. Pastarmadzhieva, D. (2020) Ensuring the democratization of the societies through the electoral system: identifying an association, In: Proceedings of International Scientific Conference “Problems of Social and Economic Security (The World After/In Global Pandemic)”, 20.11.2020, Veliko Tarnovo (in print)

Демократизацията на едно общество има две основни измерения. Нормативното измерение е свързано със законодателството и политическите институции, които имат за цел да създадат

рамката за демократизация. Такава трансформация е направена в България в началото на 90-те години. Наред с това за по-нататъшното демократично развитие и за устойчивостта на демократизацията са необходими някои аксиологични фактори. Аксиологичното измерение на демократизацията е свързано с установяването на множество ценности и тези ценности не се ограничават само до политическите възгледи и мнения. От 1989 г. обаче една тема, която се отнася до институционална трансформация, често се представя и защитава пред българското общество. Тук става въпрос за въвеждане на мажоритарна изборителна система. Нейните поддръжници имат различни аргументи и се позовават на някои от най-демократичните страни като САЩ, Обединеното кралство и Франция. Наистина тези държави използват такива изборителни системи, но не са единствените. В този смисъл целта на настоящото проучване е да се установи дали нивото на демократично развитие на страните е свързано по някакъв начин с техните изборителни системи. Направен е сравнителен анализ, а използваните данни са от EIU Democracy Index 2019. За идентифициране на изборителната система на дадена държава се използват данни на Междупарламентарния съюз за 2019. Резултатите показват, че до известна степен състоянието на демокрацията в една държава е свързано с нейната изборителна система, но тази връзка е слаба. Те също така показват, че страните, които имат пропорционална изборителна система, се представят по-добре в областта на демокрацията от тези с мажоритарни или смесени системи.

The democratization of a society has two main dimensions. The normative dimension is related to the legislation and political institutions, which are meant to create the framework for the democratization. Such transformation was made in Bulgaria at the beginning of 1990s. Alongside, for the further democratic development and for the sustainability of the democratization some axiological factors are required. The axiological dimension of the democratization is related to the establishment of numerous values and these values are not limited only to the political views and opinions. However, since 1989 one topic, which concerns an institutional transformation is frequently presented and defended before the Bulgarian society. This is the matter of introduction of a majority/plurality electoral system. Its proponents have various arguments and refer to some of the most democratic countries such as the USA, United Kingdom and France. Indeed, these countries use such electoral systems, but they are not the only ones. Thus, the aim of the current study is to identify if the level of democratic development of the countries is associated in some way to their electoral systems. A comparative analysis is performed, and the data used is from EIU Democracy Index 2019. For the identification of the electoral system of a country is used Inter-Parliamentary Union 2019 data. The results show that to some extent the state of the democracy in a country is associated with its electoral system, but this association is low. They also show that countries, which have proportional representation perform better in the area of democracy than those with majority/plurality or mixed systems.

23. Пастармаджиева, Д. (2020) Избори в условията на пандемията от COVID-19, В: Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция. „Новите реалности и политическата наука“, организирана от катедра „Политология“, УНСС, 30 октомври 2020 г. (под печат)

Пандемията от Covid-19 постави множество предизвикателства пред функционирането на обществата като цяло и на обществено-политическия процес в частност. Държавите предприемат различни мерки за ограничаване разпространението на Covid-19, като част от тях избират рестриктивни подходи. Последните са свързани най-вече с ограничаване на свободното движение на гражданите и масовите мероприятия. В този смисъл организирането

на общонационални и/или местни избори в някои държави се превръща в предизвикателство. По данни на International Foundation for Electoral Systems към 7 октомври 2020 отлагане на избори е установено в 66 държави и 8 територии, като сумарно това са 113 изборни събития. Съвременните представителни демокрации се основават на възможността на гражданите да формират управленски органи посредством гласуване, като съответните органи имат ограничен мандат. Невъзможността да се организират избори в част от държавите поставя значими въпроси, свързани с удължаване на мандата на дадения орган, както и въвеждане на нови практики за провеждане на избори. От началото на пандемията от Covid-19 до настоящия момент са публикувани и редица доклади на авторитетни организации, фокусирани върху изследване на изборите и изборния процес. Посочените изследвания разглеждат включително и възможностите за гласуване от разстояние. В този смисъл цел на настоящото изследване е да се изведат и систематизират подходите към изборите в условията на пандемията от Covid-19. Обект на изследване са селекция от държави, в които са отложени избори и в частност парламентарни. Предмет са различните измерения на отлагането, включително удължаване на мандат на действащия орган, процедура по гласуване и др. Изводите са основани на данни за отложените по света избори, примери от отделни държави при отлагането на избори, както и анализи, посветени на перспективите за използването на варианти за провеждане на избори в условията на пандемията от Covid-19

The Covid-19 pandemic posed many challenges to the functioning of societies in general and to the socio-political process in particular. States are taking various measures to limit the spread of Covid-19, with some choosing restrictive approaches. The latter are mostly related to restricting the free movement of citizens and mass events. In this sense, the organization of national and/or local elections in some countries is becoming a challenge. According to the International Foundation for Electoral Systems, as of October 7, 2020, postponement of elections has been made in 66 countries and 8 territories or a total of 113 election events. Contemporary representative democracies are based on the ability of citizens to form governing bodies through voting, with the relevant bodies having a limited mandate. The inability to hold elections in some countries raises important issues related to the extension of the mandate of the elected body, as well as the introduction of new election practices. Since the beginning of the Covid-19 pandemic, a number of reports by reputable organizations have been published, focusing on the study of elections and the electoral process. These studies also consider the possibility of remote voting. In this sense, the aim of the present study is to derive and systematize the approaches to elections in the context of the Covid-19 pandemic. The object of study are a selection of countries in which elections have been postponed, legislative in particular. The focus is on various dimensions of postponement, including extension of the mandate of the current body, voting procedure, etc. The findings are based on data on postponed elections around the world, examples from countries in postponing elections, as well as analyzes on the prospects for the use of election options in the context of the Covid-19 pandemic.

24. Genov, D., Angelova, M. & Pastarmadzhieva, D. (2020) The COVID-19 Pandemic – a Complex of Crisis and Challenges, proceedings of Vith International Scientific Congress INNOVATIONS 22-24.06.2020, 1(4):138-140, ISSN 2603-3763 (Print), ISSN 2603-3771 (Online)

Светът преживява безпрецедентна криза, която причинява хаос в световната икономика, нарушава веригите за доставки и трансформира обществото. Новата реалност ускорява трансформацията на бизнес модела с по-бързи темпове от всякога, за да осигури екзистенциално оцеляване в криза, за която никой не беше подготвен. Пандемията COVID-

19 оказва драматично въздействие върху обществото, бизнеса (предприемачеството) и държавните институции. Първо, въздействието на карантината и социалното дистанциране върху психичното здраве и качествата на човешкия капитал играят съществена роля, свързана с тяхната професионална реализация. Второ, бизнес организациите може да се наложи да регулират мерките според различните политически среди. Тази криза напомни на бизнес лидерите за важноста да се адаптират и тестват редовно плановете си за реакция и устойчивост срещу различни сценарии на бедствия (включително пандемии) с техните ключови доставчици и бизнес партньори. Това включва използването на тези тестове за оспорване на предположения (като времена за възстановяване) и за разработване на средства за измерване на устойчивост, реакция, възстановяване и други ключови способности, необходими за предвиждане, издържане и възстановяване и адаптиране към неблагоприятни условия. Трето, публичните институции трябва да налагат адекватни мерки за съживяване на икономиката. Тези концепции могат да осигурят рамка за отговорно действие в този основен период

The world is experiencing an unprecedented crisis that is causing chaos in the global economy, disrupting supply chains and transforming society. The new reality is accelerating business model transformation at a faster pace than ever before to ensure existential survival in a crisis for which no one was prepared. The COVID-19 pandemic is having a dramatic impact on society, business (entrepreneurship) and government institutions. First, the impact of quarantine and social distancing on mental health and qualities of the human capital play a significant role connected with their professional realization. Second, business organizations may have to regulate measures according to different policy environments. This crisis has reminded business leaders of the importance to adapt and test regularly their response and resilience plans against different disaster scenarios (including pandemics) with their key suppliers and business partners. This includes using these tests to challenge assumptions (such as recovery times) and to develop means to measure resilience, response, recovery and other key capabilities needed to anticipate, withstand and recover from, and adapt to, adverse conditions. Third, public institutions must force adequate measures to revive the economy. These concepts can provide a framework for a responsible course of action at this pivotal period

25. Pastarmadzhieva, D. (2020) The discourse of political messages in the Bulgarian debate on the introduction of majority/plurality electoral system after 1989, International scientific and practical conference “Language discourse in social practice”, 3-4 April 2020, Tver State University, Russian Federation, pp. 37-41

Избирателната система засяга различни аспекти на социалната, политическата и икономическата сфера. От 1989 г. темата за въвеждането на мажоритарна избирателна система се обсъжда често в България. В този смисъл целта на настоящото проучване е да идентифицира основните послания в българския дебат за въвеждането на тази избирателна система. Резултатите показват, че водещите аргументи в полза на мажоритарната система са свързани с гласуването за личности.

The electoral system affects various aspects of the social, political and economic areas. Since 1989, the topic for the introduction of majority/plurality electoral system have been discussed frequently in Bulgaria. Thus, the aim of the current study is to identify the main messages in the Bulgarian debate on the introduction of this electoral system. The results show that the leading arguments in favor of the majority/plurality system are that it will make possible voting for individuals.

26. Pastarmadzhieva, D. (2020) Electoral system type and human development index: an attempt to identify a dependency, Proceedings from Jubilee International Scientific Conference „Economic and Social (Dis)integration“, 27-28.06.2019, University of Plovdiv „Paisii Hilendarski“, Plovdiv, 231-240

Съществуват две основни групи избирателни системи, а именно мажоритарни и пропорционални, като всяка от тях има подтипове. Всеки от последните произвежда различни ефекти върху функционирането на държавите. По принцип мажоритарните системи трябва да водят до по-стабилни политически системи и така имат потенциал да създадат по-стабилна среда за развитие на икономиката и социалната среда. Въпреки това, в някои случаи това може да доведе до повече конфликти в обществото, тъй като няма достатъчно представителство. От друга страна, пропорционалните системи осигуряват по-голяма представителност, но могат да доведат до честа смяна на правителствата. Последното е резултат от структурата на парламентите, а именно има много политически партии и никоя от тях няма поне половината от мандатите. Това води до необходимостта от коалиционни правителства. Въпросът е как този резултат се отразява на цялостното функциониране на страните. В този смисъл целта на настоящото изследване е да се установи дали цялостното функциониране на държавите и тяхната избирателна система са свързани. Обект на анализа са над 160 държави и акцентът е върху техните избирателни системи и стойностите на индекса на човешко развитие в изследваните страни за 2017 г.

There are two major groups of electoral systems, namely Majority/Plurality and Proportional Representation, and each of them has subtypes. Each of the latter produce different effects on the functioning of the country. In general, the majority/plurality systems are supposed to lead to more stable political systems. The latter has the potential to create a more stable environment for the development of economy and the social setting. Nevertheless, in some cases it may lead to more conflicts in the society as it is not representative enough. On other hand, the proportional systems provide more representativeness, but may lead to frequent change of governments. The latter is result of the structure of the parliaments, namely there are many political parties and none of them has the majority of seats. This leads to the necessity of coalition governments. The question is how this effect results in the overall functioning of the countries. Thus, the aim of the current study is to identify if the overall functioning of the states and their electoral system are connected. Object of the analysis are over 160 countries and the focus is their electoral systems and the values of human development index in the studied countries for 2017.

27. Pastarmadzhieva, D. & Angelova, M. (2020) Information Society, Digitalization and Innovations: Bulgaria in the Context of The European Union, Int. Conference in Budva, Cherna gora, 26-28.06.2020, KNOWLEDGE – International Journal, 40 (1): 165-170, ISSN 1857-923X (Printed), ISSN 2545-4439 (Online), indexed in EBSCO, Google Scholar

Неизбежно е XXI век да бъде белязан от развитието на информационното общество и дигитализацията. Повечето иновации във всяка област са свързани с въвеждането на нови цифрови технологии. Информационните и комуникационни технологии (ИКТ) допринасят за по-иновативни методи на работа за хората, компаниите и държавите. Ролята на последния е доста важна, тъй като средата, която създава, играе съществена роля за използването на ИКТ сред физическите лица и компаниите. Информационното общество предоставя многобройни и разнообразни информационни и образователни ресурси, достъпни по всяко време и на всяко място. Това води до фундаментална промяна в средата, навиците и очакванията. Освен това дигитализацията на обществото също е важна тема през последните години. Всъщност

цифровите инструменти не са само подкрепа за различни сектори, а по-скоро обхващат всяка област от живота. Това доведе до необходимостта страните да разработят цифрови политики като отговор на предизвикателствата и възможностите на цифровизацията. През 2014 г. беше приета Стратегия за ефективно прилагане на информационните и комуникационни технологии в образованието и науката на Република България (2014-2020), а в края на 2019 г. България прие Национална програма „Дигитална България 2025“. Дигитализацията е тясно свързана с въвеждането на иновации. Последните десетилетия бяха белязани от бързото развитие на иновациите в различни области, а именно промишленост, технологии, комуникации, наука, образование и др. Безспорно е, че иновативните практики могат значително да подобрят функционирането на зоната, в която се прилагат. Европейският съюз (ЕС) също определя приоритетите на Съюза за неговото цифрово развитие. Що се отнася до икономиката, ЕС описва малките и средните предприятия като „гръбнакът на икономиката на Европа“, поради което това ги прави доста значими за разглеждане. Страните-членки на ЕС обаче имат различен етап на дигитализация и иновации. По този начин целта на настоящото проучване е да се идентифицира нивото на дигитализация и на иновациите в България в сравнение с други държави-членки на ЕС. Методологията, използвана за постигане на целта, включва вторична обработка на количествени данни от Евростат и Глобалния иновационен индекс и сравнителен анализ. Резултатите показват, че нивото на цифровизация и иновации в страните членки на ЕС може да се различават, но по всеки показател България заема една от последните позиции. По този начин можем да заключим, че страната все още има предизвикателства в различни области и трябва да приложи възможностите за тяхната дигитализация, включително образованието и икономиката (по-специално МСП). Това дава основание да се препоръчат повече усилия на властите в подкрепа на цифровизацията и прилагането на иновации във всяка област, включително електронното управление.

It is inevitable that XXI century is marked by the development of the information society and the digitalization. Most of the innovations in every area are related to the introduction of new digital technologies. The information and communication technologies (ICT) contribute to more innovative methods of work for the individuals, companies and the states. The role of the latter is rather important as the environment it creates plays a significant role on the ICT usage among the individuals and companies. The information society provides numerous and diverse information and educational resources, available at any time and place. This leads to a fundamental change in the environment, habits and expectations. Furthermore, the digitalization of the society is also significant topic in the recent years. In fact the digital tools are not just a support to various sector, but rather they cover every area of life. This caused the necessity countries to develop digital policies as a response to the challenges and opportunities of the digitalization. In 2014 it was adopted Strategy for the effective implementation of information and communication technologies in education and science of the Republic of Bulgaria (2014-2020) and at the end of 2019 Bulgaria adopted National Program “Digital Bulgaria 2025”. The digitalization is tightly connected to the introduction of innovations. Last decades have been marked by the rapid development of innovations in various areas, namely industry, technology, communication, science, education, etc. It is indisputable that innovative practices can significantly improve the functioning of the area, in which they are implemented. The European Union (EU) also set the priorities of the Union for its digital development. As concerns the economy, the EU describes small and medium-sized enterprises as —the backbone of Europe's economy| thus this makes them rather significant for examination. However, the EU member states have different stage of digitalization and innovation. Thus, the purpose of the current study is to identify the level of digitalization and of innovations in Bulgaria compared to other EU member states. The methodology, used to achieve the purpose include secondary processing of quantitative data from Eurostat and the Global Innovation Index, and comparative analysis. The results show that the level of digitalization and innovation across EU member states may differ, but on every indicator Bulgaria holds one of the last positions. Thus, we can conclude that the country still has challenges in various areas and must apply the opportunities for their digitalization, including education and economy (SMEs in particular). This gives ground to

recommend more efforts of the authorities in supporting the digitalization and implementation of innovations in every area, including E-government.

28. Pastarmadzhieva, D., Angelova, M. And Georgiev, P. (2019) The Impact of Political (in)Stability on the Innovation Performance: the Case of Bulgaria, International Conference on Creative Business for Smart and Sustainable Growth (CREBUS), Sandanski, Bulgaria, doi: 10.1109/CREBUS.2019.8840055 (SCOPUS)

Иновациите са нещо, което има потенциал да подпомогне растежа на предприятията и се препоръчва всеки предприемач да инвестира в иновации. Независимо от това, не всеки го прави, защото има много фактори, които влияят върху ефективността на иновациите. Един от тези фактори е политическата среда. Последното може да повлияе на представянето на иновациите по различни начини. Политическата нестабилност може да има много форми и една от тях е честа смяна на правителствата. Политическата среда в България в периода 2007-2017 г. е белязана точно от честа смяна на правителствата. Авторите на настоящото проучване имат за цел да идентифицират връзката между тази форма на политическа нестабилност и иновационните резултати на бизнес предприятията.

The innovations are something that have the potential to support the growth of the enterprises and it is suggested that every entrepreneur would invest in innovations. Nevertheless, not everyone does so because there are many factors that influence the innovation performance. One of these factors is the political environment. The latter can affect the innovation performance in various ways. Political instability can have many forms and one of them is frequent change of governments. Political environment in Bulgaria in the period 2007-2017 is marked exactly by frequent change of governments. The authors of the current study aims at identifying the relationship between this form of political instability and the innovation performance of the business enterprises.

29. Pastarmadzhieva, D. and Angelova, M. (2019) Optimization of Bulgarian Political Culture as a Prerequisite for Enhancement of the Entrepreneurship, International Conference on Creative Business for Smart and Sustainable Growth (CREBUS), Sandanski, Bulgaria, doi: 10.1109/CREBUS.2019.8840081 (SCOPUS)

Средата, в която функционира пазарната икономика, оказва значително влияние върху икономическите резултати. Демократичната политическа система има потенциала да създаде благоприятни условия както за функционирането на пазарната икономика, така и за предприемаческа дейност. Понастоящем развитието на предприемачеството и предприемаческата култура са сред основните приоритети на Европейския съюз. Във връзка с това авторите имат за цел да изследват доколко в България има фактори, благоприятстващи развитието и насърчаването на предприемаческата култура в обществото, да идентифицират предизвикателствата и да формулират препоръки за оптимизиране на околната среда.

The environment in which the market economy operates has a significant impact on the economic performance. The democratic political system has the potential to create favorable conditions both for the functioning of the market economy and for entrepreneurial activity. At present, the development of entrepreneurship and entrepreneurial culture are among the main priorities of the European Union. In connection with this, the authors aim to examine the extent to which in Bulgaria there are factors that favor the development and promotion of entrepreneurial culture in the society, to identify the challenges and to formulate recommendations for optimizing the environment.

30. Pastarmadzhieva, D. (2019) Representation of minorities and electoral system: conceptual framework and cases, International Scientific Conference “National and Corporate Security”, VTU “Sv. sv. Kiril I Metodii”, 22-23.11.2019, pp. 148-157

Постоянното недостатъчно представяне и изключване на малцинствата дава основание на изключените да се съмняват в легитимността на политическата система като цяло. Това може да доведе до нестабилност и конфликти в държавата. Подобна ситуация може да бъде предотвратена чрез трансформация на изборните правила, а именно чрез електорално инженерство. Съществуват редица изследвания, които насочват вниманието към ефекта от различните изборителни системи, методи за изчисляване на резултата и други разпоредби, които са от значение за представителството на малцинствата. В този смисъл целта на настоящото изследване е да се систематизират инструментите на електоралното инженерство за осигуряване на представителството на малцинствата и проверка на тяхното прилагане в конкретни случаи. Обект на изследването са Босна и Херцеговина (БиХ) и Хърватия. Фокусът на изследването са техните изборителни системи, инструменти за осигуряване на представителството на малцинствата и резултатите от прилагането на изборните правила. Резултатите показват, че въведените в Хърватия квоти имат по-голямо въздействие върху представителството на малцинствата, отколкото териториалното представителство в БиХ.

The permanent underrepresentation and exclusion of minorities casts doubt among the excluded on the legitimacy of the political system as a whole. It can produce instability and conflicts inside the country. Such situation can be prevented through transformation of the electoral rules, namely through electoral engineering. There are number of studies, which draw the attention to the effect of the different electoral systems, methods for the calculation of result and other provisions, which are relevant for the representation of minorities. Thus, the aim of the current study is to systematize the instruments of the electoral engineering for ensuring minorities' representation and examination of their implementation in specific cases. The object of the research are Bosnia and Herzegovina (BiH) and Croatia. The focus of the study are their electoral systems, instruments for ensuring minorities' representation and the results of the implementation of the electoral rules. The results indicate that the quotas, introduced in Croatia have better impact on the representation of minorities than the territorial representation in BiH.

31. Pastarmadzhieva, D. & Zlateva, E. (2018) Civic Participation and Elections in the Western Balkans, In Proceedings of International Conference THE BALKANS AND EUROPE BETWEEN INTEGRATION AND PARTICULARISM: CHALLENGES AND PROSPECTS, Sofia, UNWE / October 25-26

Участието на гражданите на Балканите е изключително важна и актуална тема. По време на българското председателство на Съвета на Европейския съюз интеграцията на Западните Балкани в ЕС отново стана актуален въпрос. Целта на настоящото проучване е да се установи до каква степен обществата са готови да участват в политическия живот на своите страни. Случаите, върху които се фокусираме, са Черна гора и Сърбия. Използваме сравнителен подход и прилагаме количествен метод, а именно вторична обработка на вече събрани количествени данни. Източникът на използваните данни е сравнителното изследване на изборителните системи, Модул 4, Евробарометър и Балкански барометър. Сравняваме изследваните държави по различни показатели, включително участие в избори; оценка на личната роля при формирането на правителството; информираност за политическите платформи и др. Също така сравняваме изследваните държави с най-демократичните страни в ЕС, както са идентифицирани въз основа на данни от Индекса за демокрация на EIU.

Citizen participation in the Balkans is an extremely important and up-to-date topic. During the Bulgarian presidency of the Council of the European Union, the integration of the Western Balkans

to the EU became a topical issue again. The aim of the current study is to find to what extent the societies are ready to participate in the political life of their countries. The cases that we focus on are Montenegro and Serbia. We use comparative approach and apply a quantitative method, namely secondary processing of already collected quantitative data. The source of the used data is the Comparative study of electoral systems, Module 4, Eurobarometer and Balkan Barometer. We compare the studied countries on various indicators, including participation in elections; evaluation of the personal role in the formation of the government; awareness of the political platforms, etc. We also compare the studied countries to the most democratic countries in the EU as identified on the basis of data from EIU Democracy Index.

32. Пастармаджиева, Д. (2016) Гражданско образование и политическа култура, В Г. Янков (ред.) Сборник с доклади от юбилейна международна научна конференция „Политологията пред глобалните и националните предизвикателства в началото на XXI век“, София: УНСС, 80-84

Едно от основните предизвикателства пред ефективността на демократичните политически системи е (не)способността на гражданите да направят компетентен политически избор, основан на рационални, а не на емоционални мотиви. Необходимата гражданска компетентност се формира в процеса на политическа социализация на личността, като образованието е най-значимият фактор, влияещ върху нея. Приобщаването на все по-големи сегменти от обществото към политическия живот е сред приоритетите на Европейския съюз. Смята се, че включването на гражданите ще доведе не само до повече демократична стабилност, но и ще допринесе за социалната кохезия. Посоченото включване обаче може да се реализира от компетентни граждани, което от своята страна би могло бъде постигнато посредством гражданско образование. Целта на настоящия анализ е да се систематизират приносите, които гражданското образование има (или би могло да има) за демократичната стабилност, както от теоретична гледна точка, така и в българския обществено-политически контекст. В този смисъл обект на анализа е гражданското образование, а предмет е връзката между гражданското образование и демократичната стабилност, опосредена от националната политическата култура. Гражданското образование само по себе си не би могло да доведе пряко до подобряване социално-икономическата и политическата среда, но ефективното му осъществяване може да играе косвена роля за осигуряване на стабилно и пълноценно политическо управление в България.

One of the main challenges to the effectiveness of democratic political systems is the (in)ability of citizens to make competent political choices based on rational rather than emotional motives. The necessary civic competence is formed in the process of political socialization of the individual, and education is the most significant factor influencing it. Involving growing segments of society in political life is one of the European Union's priorities. It is believed that the involvement of citizens will not only lead to more democratic stability, but will also contribute to social cohesion. However, this involvement can be achieved by competent citizens, which in turn could be achieved through civic education. The purpose of this analysis is to systematize the contributions that civic education has (or could have) to democratic stability, both from a theoretical point of view and in the Bulgarian socio-political context. In this sense, the object of analysis is civic education, and the subject is the relationship between civic education and democratic stability, mediated by the national political culture. Civic education alone could not directly improve the socio-economic and political environment, but its effective implementation can play an indirect role in ensuring stable and full political governance in Bulgaria.

33. Pastarmadzhieva, D. & Stanev, St. (2021) Covid-19 and the Western Balkans. In Proceedings of the Annual University Conference of the National Military University "Vasil Levski", vol. 7, pp. 206-215

Пандемията COVID-19 има специфични проявления на Западните Балкани. Опитите за преодоляване на проблемите имат освен чисто медицински и политически и геополитически аспекти. По този начин целта на настоящото проучване е да се установи какви са спецификите на решенията в страните от Западните Балкани, свързани с пандемията Covid-19 и в частност с процеса на ваксинация. Обект на изследването са Република Албания и Република Северна Македония. Фокус на изследването са подходите към пандемията и избора на ваксини. Използваните методи са анализ на съдържанието, анализ на данни от многобройни изследователски организации за мерките на правителствата и сравнителен подход. Резултатите от проучването показват, че двете изследвани страни наистина вземат предвид геополитическите аспекти на ваксинацията и това им създава предизвикателства.

The COVID-19 pandemic has specific in the Western Balkans. In the attempts to overcome the problems, in addition to purely medical, there are also political and geopolitical aspects. Thus, the aim of the current study is to identify if there is a specific orientation in the decision of the countries of the Western Balkans, related to the Covid-19 pandemic and to the vaccination process in particular. The object of the study are Republic of Albania and Republic of Northern Macedonia. Focus of the research are the approaches towards the pandemic and selection of vaccines. The methods used are analysis of content, analysis of data from numerous research organizations on government's coronavirus responses and comparative approach. The results of the study show that the two examined countries indeed take into consideration the geopolitical aspects of the vaccination and this cause challenges for them.

34. Пастармаджиева, Д. (2020) Избирателни системи, политическа стабилност и ефективност на управлението: концептуална рамка и емпирични доказателства, Годишна научна конференция научната конференция „ИНТЕРЕСИ, ЦЕННОСТИ, ЛЕГИТИМНОСТ: МЕЖДУНАРОДНИ, ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ“, 13 ноември 2019 г., УНСС, гр. София, с. 202-210

Сред основните индикатори за оценяване на избирателните системи са степента на представителност, която осигуряват от една страна, и политическата стабилност и ефективността на управлението от друга. Основна цел на настоящото изследване е да се установи дали има разлика в оценките за политическата стабилност и ефективността на управление на държавите, произтичаща от типа избирателна система (мажоритарна, пропорционална или смесена). Обект на изследване са 190 държави, разгледани в периода 2005-2018 г. Предмет на изследване са техните избирателни системи и оценката за политическата стабилност и ефективност на управлението. За постигане на изследователската цел е направена вторична статистическа обработка на данни от The Worldwide Governance Indicators (WGI) project. За да се установи типа избирателна система на всяка една от включените държави в динамика, е използвана базата данни на Интерпарламентарния съюз. Осъществен е сравнителен анализ. Резултатите показват, че има статистически значима разлика в оценките на държавите с мажоритарни и пропорционални избирателни системи, като по-добре се представят държавите с пропорционални системи.

Among the main indicators for assessing electoral systems are the degree of representativeness they provide on the one hand and political stability and the effectiveness of governance on the other. The

main purpose of the present study is to determine whether there is a difference in the assessments of the political stability and efficiency of state governance arising from the type of electoral system (majority, proportional or mixed). The object of the study are 190 countries examined in the period 2005-2018. The focus of the study are their electoral systems and the assessment of the political stability and efficiency of governance. To achieve the research goal, secondary statistical data processing was performed of The Worldwide Governance Indicators (WGI) project. In order to determine the type of electoral system of each of the countries involved in the dynamics, the database of the Inter-Parliamentary Union was used. A comparative analysis was performed. The results show that there is a statistically significant difference in the assessments of the countries with majority and proportional electoral systems, as the countries with proportional systems are better represented.

35. Пастармаджиева, Д. (2016) Гражданската компетентност като предпоставка за стабилност на демократичната политическа система, В Т. Калейнска (редактор) Доклади от годишната научна конференция на Българската асоциация по политически науки „Предизвикателства пред представителната демокрация в България”, с. 183-193;

Обществено-политическата среда в началото на ХХІ век, както на национално ниво, така и в международен план, изглежда твърде нестабилна и в голяма степен непредсказуема. Неспособността на политическия елит да овладее ситуацията задълбочава недоверието и недоволството от страна на гражданите спрямо управляващите. Подобна сложна политическа обстановка не би могла да бъде обяснена едностранно. Причините са многоаспектни и факторите, влияещи върху политическата стабилност или нестабилност не могат да бъдат обхванати от едно единствено изследване. Различни са и условията, осигуряващи националната и международната стабилност. Целта на настоящото изследване не е да се направи сравнителен анализ на конкретни демократични политически системи и тяхната стабилност, а представлява опит за концептуализация на влиянието на компетентността на гражданите върху стабилността на демократичната политическа система. Обект на настоящия анализ са гражданската компетентност и демократичната политическа система. Предмет на анализа са измеренията на ролята на гражданската компетентност върху стабилността на демократичната политическа система. Гражданската компетентност сама по себе си не води пряко до политическа стабилност, но нейното отсъствие може да застраши последната. Наличието обаче на гражданска компетентност сред широки слоеве от обществото би могло да предотврати разрушаването на демократичните институции.

The socio-political environment at the beginning of the 21st century, both at the national level and internationally, seems very unstable and largely unpredictable. The inability of the political elite to control the situation deepens the distrust and dissatisfaction of the citizens towards the government. Such a complex political situation could not be explained unilaterally. The reasons are multifaceted and the factors influencing political stability or instability cannot be covered by a single study. The conditions ensuring national and international stability are also different. The purpose of this study is not to make a comparative analysis of specific democratic political systems and their stability, but is an attempt to conceptualize the impact of citizens' competence on the stability of the democratic political system. The object of this analysis is civic competence and the democratic political system. The focus of the analysis is the dimensions of the role of civic competence on the stability of the democratic political system. Civic competence in itself does not directly lead to political stability,

but its absence can threaten the latter. However, the existence of civic competence among broad sections of society could prevent the destruction of democratic institutions.

36. Angelova, M. & Pastarmadzhieva, D. (2020) Gaining Publicity for a Scientific Project: Importance and Public Recognition, KNOWLEDGE – International Journal, 38 (1): 181-186, ISSN 1857-923X (Printed), ISSN 2545-4439 (Online), 24-та Международна научна конференция KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS, Врънячка Баня, Република Сърбия (27-29.03.2020), indexed in EBSCO, Google Scholar

Докладът представя подход за постигане на публичност на научен проект и публично признаване на постигнатите резултати. Целта на статията е изследователски проект, а именно „Концептуален модел за въвеждане на иновации и повишаване на конкурентоспособността на индустриалните предприятия“, финансиран от Българския национален фонд за наука (БНСФ) по конкурс за финансова подкрепа за проекти на младши изследователи и постдокторанти. Екипът на проекта се състои от изследователи от три научни области-3.8. Икономика, 3.3. Политически науки и 4.6. Информатика и компютърни науки. По този начин изследователският екип е предназначен да обхване различните аспекти на разглеждания научен проблем: от една страна, социално-политическата среда, в която функционират икономическите субекти и съответно възможностите, които те предоставят; от друга страна, самите МСП и тяхната иновационна дейност и трето възможността за прилагане на ИКТ към иновационна дейност. Разглежданата универсалност позволява съчетаването на научна експертиза и постигане на високи резултати както в областта на научното познание, така и в практиката. Фокусът на това изследване е използването на принципите и инструментите с оглед установяване на научните резултати и възможностите за по-добро обществено признание. Целта на авторите е да представят добри практики и усилия за маркетингови комуникационни (особено PR) дейности и по този начин да повишат мотивацията на младите хора и изследователите да разработват проекти, да участват в екипна работа и обществено признание за техните действия. Това съответства на стратегиите, разработени на национално и европейско ниво за укрепване на връзката на така наречения "триъгълник на знанието" -наука-бизнес-образование. Освен това интердисциплинарността на настоящия екип по проекта е предпоставка за повече възможности за връзки с обществеността, което е в съответствие с основните цели, заложи в Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014-2020 (ISIS). Докладът представя важноста на настоящия научен проект и спазването на европейските, националните и регионалните приоритети на научните изследвания. Резултатите, събрани от изявленията на свързани страни (т.е. професори, студенти, млади изследователи, представители на Националния научен фонд на България и др.) Показват, че работата в екип и усилията са високо оценени. По този начин в статията са представени съвременните методи за валидиране на научните постижения, признаване от заинтересованите страни и висока оценка на работата в екип, което е предпоставка за разработване на модел за публично признаване на научните проекти.

The paper presents an approach for gaining publicity for a scientific project and public recognition of the achieved results. The object of the paper is a research project, namely "Conceptual Model for Introducing Innovation and Increasing the Competitiveness of Industrial Enterprises", financed by the Bulgarian National Science Fund (BNSF) under a competition for financial support for projects of junior researchers and postdocs. The project team consists of researchers from three scientific fields-3.8. Economics, 3.3. Political Sciences, and 4.6. Informatics and Computer Science. Thus, the research team is designed to cover the different aspects of the examined scientific problem: on one hand, the socio-political environment in which the economic subjects operate and, accordingly, the opportunities they provide; on the other hand, the SMEs themselves and their innovation activity, and thirdly the possibility of applying ICT to innovation activity. The universality under consideration allows for the combination of scientific expertise and the achievement of high results

both in the field of scientific knowledge and in the practice. The focus of this research is the utilization of the principles and instruments with a view to establish the scientific results and the opportunities to find better public recognition. The aim of the authors is to present good practices and efforts for marketing communication (especially PR) activities and thus increase the motivation of young people and researchers to elaborate projects, participate in teamwork and public recognition of their actions. This corresponds to the strategies elaborated on National and European level to strengthen the relation of the so called "triangle of knowledge"-science-business-education. Furthermore, the interdisciplinary of the current project team is a precondition for more opportunities for public relations that is in accordance with the main purposes laid in the Innovation Strategy for Intelligent Specialization of the Republic of Bulgaria 2014-2020 (ISIS). The paper introduces the importance of the current scientific project and compliance with the European, national and regional research priorities. The results gathered by the statements of connected parties (i.e. professors, students, young researchers, representatives of the National science fund of Bulgaria, etc.) indicate that the teamwork and efforts are highly appreciated. Thus, the paper presents the modern methods for validation of scientific achievements, recognition by stakeholders, and high assessment of teamwork, which is a prerequisite for developing a model for public recognition of scientific projects.

37. Angelova, M. & Pastarmadzhieva, D. (2020) Innovation Activity of Wine Industry Enterprises, proceedings Vol. I Machines. Technologies. Materials, issue 1(16): 94-97 (Print ISSN 2535-0021, online ISSN 2535-003X); XVII International Scientific Congress "Machines. Technologies. Materials 2020" Borovets, Publisher: Scientific Techn. Union of Mechanical Engineering "Industry-4.0"

Секторът на винопроизводството е традиционен за българската икономика и по този начин иновационната дейност в сектора може да допринесе за цялостното развитие на икономическите процеси. Обект на изследването са предприятия от лозаро-винарската индустрия, разположени в България. Предмет на изследването е иновационната активност на производителите на вино и възможностите за оптимизиране на техния иновационен потенциал. В резултат на това се представят методологични подходи и емпирични резултати в съответствие с одобрението на иновациите в предприятията. Резултатите показват, че производителите на вино в България правят бавни стъпки към по-съвременно развитие на сектора, но по-значимите резултати тепърва предстоят.

The sector of wine production is traditional for the Bulgarian economy and thus the innovation activity in the sector can contribute to the overall development of the economic processes. The object of the survey is enterprises from wine industry, located in Bulgaria. The subject of the study is the innovation activity of wine producers and the possibilities to optimize their innovation potential. As a result, methodological approaches and empirical results are presented according the approbation of innovation in enterprises. The results show that the wine producers in Bulgaria make slow steps towards more contemporary development of the sector, but the more significant results are yet to come.

38. Angelova, M. & Pastarmadzhieva, D. (2019) Application of innovations in SMEs from wine industry in Bulgaria: the case of Plovdiv region, Published in: 2019 II International Conference on High Technology for Sustainable Development (HiTech), Date of Conference: 10 – 12 October 2019, Conference Location: Sofia, Bulgaria, indexed by IEEE/SCOPUS, Publisher: IEEE, DOI: 10.1109/HiTech48507.2019.9128278 (SCOPUS)

Икономическото развитие на държава, регион или икономически сектор е свързано с въвеждането на иновации. Секторът на винопроизводството е традиционен за българската

икономика и по този начин иновационната дейност в сектора може да допринесе за цялостното развитие на икономическите процеси. Настоящата статия представя резултатите от пилотно проучване. Чрез него тествахме въпросника, който ще използваме в заключителната теренна работа. Освен това тя предоставя някои предварителни резултати за това какви иновации са приложени в МСП от лозаро-винарската индустрия, разположени в Пловдивска област. Въпросникът беше изпратен на избрани представители на сектора. Резултатите показват, че този формат на въпросите е лесен за разбиране и не изисква много време за попълване. Също така ни показва, че производителите на вино вече прилагат по-голямата част от предложените иновации или биха ги приложили.

The economic development of a country, a region or an economic sector is associated with the introduction of innovations. The sector of wine production is traditional for the Bulgarian economy and thus the innovation activity in the sector can contribute to the overall development of the economic processes. The current paper present the results of a pilot study. Through it we tested the questionnaire, which we are going to use in the final field work. Furthermore it provides some preliminary results on what innovations have been applied in SMEs from wine industry, located in Plovdiv region. Thus, the questionnaire was sent to a selection of representatives of the sector. The results indicate that this format of the questions is easy to be understood and doesn't require much times to be filled. It also showed us that the wine producers already apply most of the suggested innovation or would apply them.

39. Angelova, M., Georgiev P., Dimitrova G. & Pastarmadzhieva D. (2019) Business-Science-Education: a Collaboration for Competitive and Sustainable Growth of the Wine Industry; 8th International Scientific Conference “TechSys 2019” – Engineering, Technologies and Systems, Technical University of Sofia, Plovdiv Branch 16-18 May 2019; IOP Conference Series: Materials Science and Engineering (DOI:10.1088/ ISSN 1757- 899X; Online ISSN: 1757-899X; Print ISSN: 1757-8981) (SCOPUS)

Optimization of the collaboration “business-science-education” is a prerequisite for the increase of the competitiveness of the enterprises. The article introduces a scientific solution of a practical problem through the creation of a model for informal education of specialists in the wine industry. The presented models are a part of the Virtual Educational Space (VES) as a smart space, context-dependent, based on a script and a controlled infrastructure. The results of the approbation of the model prove its significance for the practical processes and the increase of the competency of the specialists in connection to the implementation of innovation. Particularly to the wine industry, the suggested model for informal education represents a specific innovation, which approbates the known “good practices” in the strategy “Lifelong Learning”.

Оптимизацията на сътрудничеството „бизнес-наука-образование“ е предпоставка за повишаване на конкурентоспособността на предприятията. Статията представя научно решение на практически проблем чрез създаване на модел за неформално обучение на специалисти от винарската индустрия. Представените модели са част от Виртуалното образователно пространство (ВОП) като интелигентно пространство, контекстно зависимо, базирано на скрипт и контролирана инфраструктура.

Резултатите от апробацията на модела доказват неговото значение за практиката и повишаването на компетентността на специалистите във връзка с прилагането на иновации. Конкретно за винарската индустрия, предложеният модел за неформално обучение

представлява специфична иновация, която утвърждава известните „добри практики“ в стратегията „Учене през целия живот“.

40. Angelova, M., Pastarmadzhieva, D., Dimitrova, G. And Georgiev, P. (2019) Innovative Practices in Wine Industry: Opportunities for Competitiveness Enhancement in Bulgaria, International Conference on Creative Business for Smart and Sustainable Growth (CREBUS), Sandanski, Bulgaria, doi: 10.1109/CREBUS.2019.8840046 (SCOPUS)

Редица проучвания и емпирични данни показват, че иновациите са важен фактор за подобряване на конкурентоспособността, и в този смисъл сме убедени, че научните изследвания в тази област могат да предоставят подкрепа за тези, които се стремят да направят бизнеса си по-иновативен. Съществуват множество изследвания, посветени на общия ефект на иновациите върху растежа, но по-малко са фокусирани върху ролята на иновациите в определени сектори. Именно такъв сектор може да бъде винената индустрия. Винарската индустрия в България има дълга история, опит и потенциал за развитие. Ето защо в настоящото изследване е разглеждан обхватът на иновациите, които могат да бъдат приложени във винарската индустрия. Наред с това е проучен потенциалът на българската винарска индустрия. Резултатите показват, че винопроизводителите в България правят бавни стъпки към по-съвременно развитие на сектора, но по-значимите резултати предстоят.

As the studies and empirical data indicate that innovations are a significant factor for improving competitiveness, we believe that scientific research in this area may provide support for those who seek to make their business more innovative. There are many works dedicated to general effect of innovations on growth, but less are focused on the role of innovations in certain sectors. Such sector is might be the wine industry. The wine industry in Bulgaria has a long history, experience and has the potential for development. That is why we examine the scope of innovations that can be implemented in the wine industry. Alongside we study the potential of Bulgarian wine industry. The results show that the wine producers in Bulgaria make slow steps towards more contemporary development of the sector, but the more significant results are yet to come.

41. Angelova, M., Georgiev, P., Pastarmadzhieva, D. & Dimitrova, G. (2019) A Model for Informal Learning of Specialists Employee from Wine Industry, proceedings Vol. II “Knowledge. Creativity. Innovations. Industrial Management.” Vol. 3, issue 2/2019, pp. 189-193 (Print ISSN 2535-0021, Web ISSN 2535-003X); XVI International Scientific Congress “Machines. Technologies. Materials” Borovets

Изследването представя възможностите за създаване на концептуален модел за неформално обучение на специалисти от винарската индустрия. По същество моделът представлява иновация, тъй като понастоящем липсва специализиран образователен и обучителен модел. Повишаването на качеството на човешките ресурси чрез използване и прилагане на подходящи методи и техники (учене през целия живот и др.) допринася за стабилността на организацията. Динамичното изменение на икономическата среда изисква осигуряването на компетентни, мотивирани и висококвалифицирани служители, което е предпоставка за стратегически растеж и просперитет на предприятията. Обект на проучването са специалисти в предприятия от винарската индустрия, разположени в териториално звено Пловдив (според разделението на териториалните единици и винарските райони в България от Изпълнителната агенция по лозата и виното). Предмет на изследването е въвеждането на иновативно обучение и разработването на полезен модел за неформално обучение чрез агентно-ориентирани системи. Възможността за проектиране и практикуване на нов вид

обучение, насочено към специализиран персонал, е предпоставка за устойчиво развитие на предприятията и повишаване на тяхната конкурентоспособност. В резултат на това са представени методологични подходи за разработване на концептуален модел за неформално обучение.

The research presents the opportunities for creating a conceptual model for informal learning of specialists from wine industry. In essence, the model represents innovation, according the lack of a specialized educational and training model. Increasing the human resource quality through using and applying appropriate methods and technics (Life-Long Learning, etc.) contributes to the organization stability. The dynamic variation of the economic environment necessitates providing competent, motivated and high qualified employee which is a precondition for a strategic growth and prosperity of the enterprises. The object of the survey is specialists from wine industry, located in the Plovdiv Territorial Unit (according to the division of the territorial units and wine regions in Bulgaria of the Executive Agency for Vine and Wine). The subject of the study is the introduction of innovative training and the development of a useful model for non-formal learning through agency-oriented systems. The possibility of designing and practicing a new type of training targeted at specialized personnel is a prerequisite for the sustainable development of enterprises and increasing their competitiveness. As a result, methodological approaches are presented for the development of a conceptual model for informal learning.

Самооценка на приносите

1. Всички научни публикации

Научните публикации, реализирани до момента самостоятелно или в съавторство са 50 на брой и са разпределени, както следва:

- 1) За придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ – 4 броя;
- 2) За участие в конкурс за заемане на академична длъжност „главен асистент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ – 5 броя;
- 3) За участие в настоящия конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ – 41 броя, от които:
 - С принос в професионално направление 3.3 Политически науки – 29 броя
 - С принос в ПН 3.7 Администрация и управление и ПН 3.8 Икономика – 12 броя

2. Публикации по научната специалност на конкурса

От научните публикации с принос в ПН 3.3 Политически науки, тези по научната специалност на конкурса са 14 броя, от които 1 самостоятелна монография (*Приложение 1*), 1 учебно помагало (*Приложение 2*), 7 доклада (*Приложения 5.1, 5.2, 5.4, 5.5, 5.9, 5.10, 5.13*) и 5 статии в научни списания (*Приложения 4.1, 4.2, 4.3, 4.6, 4.8*), две от които (*Приложения 4.2 и 4.3*) в научно списание, индексирани в първични бази данни (Scopus и Web of Science).

Научно-изследователската дейност, касаеща научната специалност на конкурса, а именно „Избори и избирателни системи“ е ориентирана в три основни направления

1) Взаимовръзката между типа избирателна система и различни аспекти от функционирането на държавите, сред които степен на демократичност, представителност, стабилност, приемственост в управлението и др. Това направление на изследванията намира отражение в следните публикации:

1. Монография: Пастармаджиева, Д. (2020) Мажоритарната избирателна система и развитието на обществата, София: Институт общество на знанието, ISBN 978-619-7128-17-8, eISBN 978-619-7128-18-5

4.2. Пастармаджиева, Д. и Яркова, Ю. (2020) Електорално поведение и гражданско участие: поглед откъм българските села, Балканистичен форум, 1, 200-214 (SCOPUS and Web of Science)

4.6. Pastarmadzhieva, D. (2020) Electoral systems and the development of the EU member states: an empirical evidence, Trakia Journal of Sciences, 18(Suppl.1), 467-472, doi:10.15547/tjs.2020.s.01.076

4.8. Pastarmadzhieva, D. (2019) Majority/Plurality Systems: the Choice of Least Developed Countries?, Trakia Journal of Sciences, 17 (Suppl.1), 107-114, doi:10.15547/tjs.2019.s.01.019

5.1. Pastarmadzhieva, D. (2020) Ensuring the democratization of the societies through the electoral system: identifying an association, In: Proceedings of International Scientific Conference “Problems of Social and Economic Security (The World After/In Global Pandemic)”, 20.11.2020, Veliko Tarnovo (in print)

5.5. Pastarmadzhieva, D. (2020) Electoral system type and human development index: an attempt to identify a dependency, Proceedings from Jubilee International Scientific Conference „Economic and Social (Dis)integration“, 27-28.06.2019, University of Plovdiv „Paisii Hilendarski“, Plovdiv, 231-240

5.10. Pastarmadzhieva, D. & Zlateva, E. (2018) Civic Participation and Elections in the Western Balkans, In Proceedings of International Conference THE BALKANS AND EUROPE BETWEEN INTEGRATION AND PARTICULARISM: CHALLENGES AND PROSPECTS, Sofia, UNWE / October 25-26

5.13. Пастармаджиева, Д. (2020) Избирателни системи, политическа стабилност и ефективност на управлението: концептуална рамка и емпирични доказателства, Годишна научна конференция научната конференция „ИНТЕРЕСИ, ЦЕННОСТИ, ЛЕГИТИМНОСТ: МЕЖДУНАРОДНИ, ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ“, 13 ноември 2019 г., УНСС, гр. София, с. 202-210

2) *Влияние на различните методи за изчисляване на изборния резултат и по-специално при пропорционалните избирателни системи, върху представителността, участие на по-малки политически партии, оползотворяване на гласовете и др. Това направление на изследванията намира отражение в следните публикации:*

1. Монография: Пастармаджиева, Д. (2020) Мажоритарната избирателна система и развитието на обществата, София: Институт общество на знанието, ISBN 978-619-7128-17-8, eISBN 978-619-7128-18-5

2. Учебно помагало: Пастармаджиева, Д. (2020) Методи за изчисляване на изборния резултат (учебно помагало по дисциплина „Избори и избирателни системи“), Пловдив: Фаст Принт Букс, ISBN 978-619-236-179-2

5.9. Pastarmadzhieva, D. (2019) Representation of minorities and electoral system: conceptual framework and cases, International Scientific Conference “National and Corporate Security”, VTU “Sv. sv. Kiril I Metodii”, 22-23.11.2019, pp. 148-157

5.10. Pastarmadzhieva, D. & Zlateva, E. (2018) Civic Participation and Elections in the Western Balkans, In Proceedings of International Conference THE BALKANS AND EUROPE BETWEEN INTEGRATION AND PARTICULARISM: CHALLENGES AND PROSPECTS, Sofia, UNWE / October 25-26

3) *Цели и методи на електоралното инженерство и фактори, обуславящи необходимостта от такова. Електоралното инженерство може да се използва за широки обществено полезни цели, но и за частни такива, които понякога може да са в ущърб на обществото. Това направление на изследванията намира отражение в следните публикации:*

1. Монография: Пастармаджиева, Д. (2020) Мажоритарната избирателна система и развитието на обществата, София: Институт общество на знанието, ISBN 978-619-7128-17-8, eISBN 978-619-7128-18-5

4.1. Пастармаджиева, Д. (2021) Динамика в изборното законодателство в страните от Балканите, В: Д. Пастармаджиева (съст.) Политически и икономически измерения на избирателните системи в страните от Европейския съюз (с. 153-166), Пловдив: Фаст Принт Букс, ISBN 978-619-236-230-0

4.3. Pastarmadzhieva, D. (2020) The right to recall: Conceptual framework, examples and the Bulgarian debate, Balkanistic forum, 2, 317-330 (SCOPUS and Web of Science)

5.2. Пастармаджиева, Д. (2020) Избори в условията на пандемията от COVID-19, В: Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция. „Новите реалности и политическата наука“, организирана от катедра „Политология“, УНСС, 30 октомври 2020 г. (под печат)

5.4. Pastarmadzhieva, D. (2020) The discourse of political messages in the Bulgarian debate on the introduction of majority/plurality electoral system after 1989, International scientific and practical conference “Language discourse in social practice”, 3-4 April 2020, Tver State University, Russian Federation, pp. 37-41

5.9. Pastarmadzhieva, D. (2019) Representation of minorities and electoral system: conceptual framework and cases, International Scientific Conference “National and Corporate Security”, VTU “Sv. sv. Kiril I Metodii”, 22-23.11.2019, pp. 148-157

3. Приноси

3.1. Научни приноси

В научните публикации по научната специалност на конкурса са разгледани детайлно различни аспекти на електоралното инженерство по систематичен начин, като за целта е синтезирано научното познание от авторитетни източници по темата. В процеса на реализиране на научните разработки бе установено, че **понятието електорално инженерство (Приложение 1)**, няма широка гражданственост, а част от изследванията го извеждат на преден план. Терминът електорално инженерство е употребяван и преди в някои изследвания, но детайлно представяне не беше открито в българската политологична литература. За сравнение в западната политическа наука понятието е добре познато. Един от основните акценти, върху който са фокусирани изследванията ми, е **ролята на социалния контекст (Приложение 1, 4.2, 5.1, 5.9, 5.10)** и по-специално политическата култура. В контекста на електоралното инженерство са приведени примери какви резултати могат да произведат мажоритарните избирателни системи. Посоченото също е новост за българската политическа наука в тази степен на разработеност. Един от най-съществените научни приноси на реализираните изследвания е **емпирично доказаната връзка между типа избирателна система и общата оценка за развитието на държавите (Приложение 1, 4.6, 4.8, 5.5, 5.13)**. Посоченото представлява и основа за последващи изследвания, в които да се тестват и още по-широк кръг от индикатори, включително и в динамика, както и да се изследват конкретни случаи. Поставено е началото и на концептуализацията на въпросите, свързани с **правото на отзоваване (Приложение 4.3)**. Причината за неговото изследване е обвързването му с мажоритарната избирателна система при дебатите в България за въвеждане на последната.

3.2. Научно-приложни приноси

Интересът и задълбочените изследвания на различни аспекти на изборите и избирателните системи бе провокиран от възобновения през 2016 г. **дебат за въвеждане на мажоритарна избирателна система в България**. Мотивацията ми да търся емпирични доказателства за концептуалните постановки произтича от убеждението, че науката трябва да търси начин да отговори на актуалните социални,

икономически и политически търсения, въпроси и проблеми на обществото. В монографията, научните статии и докладите са представени редица отправни точки, които следва да бъдат съблюдавани при избор на система за формиране на законодателен орган, както и ефектите, които произвеждат различните подходи. Част от изследванията са фокусирани върху Балканите (*Приложение 4.1 и 5.10*) и/или върху конкретни държави от Балканите (*Приложение 5.9*), като изборът не е случаен. Той е обусловен от принадлежността на България към този регион и сходствата между страните от полуострова. Възможностите за реализиране на парламентарни избори по време на пандемията от COVID-19 дава практически поглед от една страна върху теоретичните възможности за гласуване, приложими в условията на пандемия, но и върху вече приложени подходи от страна на други държави (*Приложение 5.2*). Нещо повече, внимателния анализ на аргументите за въвеждане на мажоритарна избирателна система в България, дава възможност да се разграничат онези, които кореспондират с теорията и практиката, и онези, които подвеждат гражданите относно резултатите, които могат да очакват (*Приложение 5.4*). Приведените в научните изследвания практически измерения, емпирични данни и анализът на българския дебат, могат да допринесат за повече информираност на интересуващите се от темата, до повече конструктивни дискусии и по-добри законодателни решения.

3.3. Образователни приноси

Всички научни резултати, получени при провеждането на изследванията достигат до знанието на студентите по време на лекции или упражнения, включително чрез споделяне на презентациите от научните конференции. От академичната 2020/2021 г. Електоралното инженерство е включено като отделна тема в курса по „Избори и избирателни системи“, който се изучава от студенти по „Политология“ и „Публична администрация“ в ПУ „Паисий Хилендарски“. Публикувано е учебно пособие, фокусирано върху изчисляването на изборния резултат при отделните разновидности на избирателните системи и използвани методи. За всеки от методите има задача с решение, линк към пример от практиката и задачи за самоподготовка. (*Приложение 2*)

8 юли 2021 г.
гр. Пловдив

Кандидат:.....
Гл. ас. д-р Даниела Пастармаджиева